

Čís. 16161.

Měl-li podle doložky, obsažené v plné moci udělené advokátovi jeho klientem k vedení rozepří resp. exekucí, hraditi veškeré výlohy právního zastoupení nikoli zmocnitel, nýbrž osoba třetí, která dala advokátovi též informace a příkazy k procesním úkonům vlastním jménem, není třetí osoba oprávněna nakládati s vysouzenou resp. vymoženou částkou, třeba se advokát řídil její informací a jejími příkazy.

(Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 2552/35.)

Žalující firma se domáhá na žalovaném advokátovi zaplacení 19.111 Kč 95 h s přísl. jako nedoplatku z částky 33.490 Kč 70 h, kterou žalovaný v právní věci vymáhající věřitelky (nynější žalobkyně) proti povinným Jaromíru Sch., Marii M., Josefu Sch. a Marii Sch. zabavil na pojistné náhradě, jež příslušela jmenovaným povinným proti pojišťovně S. v P., a kterou řečená pojišťovna žalovanému poukázala. Z ní poukázal žalovaný žalobkyni pouze částku 14.378 Kč 75 h a zažalovanou částku si ponechal, vyúčtovav ji ve prospěch své palmární pohledávky za Janem L. Soud první stolice zamítl žalobu. Důvody: Soud má za prokázáno smlouvou ze dne 2. ledna 1931, podle níž Jan L. uzavřel s žalující firmou na neurčitou dobu ujednání o prodeji automobilů značky »P.«, že žalující firma přenáší na Jana L. výhradné právo zprostředkovati prodej automobilů »P.« všech běžných typů vyjma speciální vozidla, pouhé karoserie, přívěsné vozy a ojeté automobily v zastupitelském okrese složeném z určitých politických okresů podle prospektů a písemných údajů žalující firmy, při čemž jsou obchody se státními a zemskými úřady a s podniky, na jejichž nákupy státní nebo zemské úřady vykonávají určitý vliv, jakož i s konsumními spolky z dotčeného ujednání vyloučeny a o možné spolupráci na takovýchto obchodech jest Jan L. povinen se žalobkyní se dohodnouti, a že Jan L. se zavazuje, že nebude prodávati ani jinak působiti ve prospěch konkurenčních známek, že si žalující firma vyhradila právo přijmouti zakázku uzavřenou Janem L. a že kdyby Jan L. trval na přijetí žalobkyní odmítnuté zakázky, jest povinen podle volby žalující firmy příslušné vozidlo buď sám hotově zaplatiti, anebo převzítí plnou 100% záruku, kdežto v případě schválení úvěrového obchodu žalující firmou stíhá Jana L. 50% ručení za cenu vozu, konečně, že hotovosti inkasované pro žalobkyni jest Jan L. povinen ihned jí poukázati. Z odstavce 12 dotčené smlouvy soud zjišťuje, že ujednání, o něž jde, jest ujednáním o výhradném zastoupení. Z plných mocí žalující firmy má soud za dokázáno, že žalobkyně označila Jana L. za svého zástupce a že žalující firma pokládá a označila Jana L. za svého obchodního zástupce. Dopisem Jana L. a svědectvím Dr. Josefa E. je dokázáno, že Jan L. zaslal žalovanému dne 5. prosince 1932 směnku, znějící na 15.000 Kč, a směnku 3.000 Kč s výpisem z účtu a plnou mocí žalující firmy s příkazem, aby žalovaný podal jménem žalující firmy na dlužníka Jaroslava T. v P. V. směnečnou žalobu na 15.815 Kč 50 h s přísl. Dále jest zjištěno, že Jan L. dopisem ze dne 7. prosince 1932 zaslal žalovanému veškeré doklady ve věci

Karel H. v K., dopisem ze dne 4. dubna 1933 jest zjištěno, že Jan L. oznámil žalovanému, že H. zakoupil od něho dne 23. března 1933 nový vůz »P.«, čímž jest spor vedený s H. vyřízen, a svědectvím Dr. Josefa E., že ve sporu proti H., který žalovaný na základě zmocňovací smlouvy s Janem L. vedl formálně jménem žalující firmy, dal Jan L. příkaz na ponechání věci v klidu, ježto věc vyrovnal mimosoudně. Dále je dokázáno dopisem Jana L. ze dne 2. února 1933, že Jan L. zaslal v příloze k dopisu ze dne 2. února 1933 plnou moc žalující firmy, a svědectvím Dr. E., že ve sporu proti Sch., v němž žalovaný podal na příkaz zmocnitele Jana L. formálně jménem žalující firmy žalobu o zaplacení 7.000 Kč, Jan L. spor mimosoudně vyrovnal a dal příkaz vzít žalobu zpět; dalšími dopisy, že Jan L. žalující firmu o průběhu sporů žalovaným zastupovaných informoval; že žalující firma na přání Jana L. zaslala jemu (Janu L.) žádanou plnou moc, směnky a výpis z účtu ve věci proti Jaromíru Sch. a Marii H. za předpokladu, že v uvedeném sporu použije přiložené plné moci a o průběhu sporu bude žalující firmu neprodleně podrobně informovati; svědectvím Dr. Josefa E., že ve sporu proti Sch. a M., dal Jan L. jako zmocnitel žalovanému jako zmocněnému telefonický příkaz na podání směnečné žaloby; dopisem Jana L. ze dne 30. června 1933, že Jan L. zaslal žalovanému jednu směnku na 4.000 Kč, jednu směnku na 12.496 Kč a jednu směnku na 87.200 Kč, přijaté Jaromírem Sch. a Marií M. a podepsané ručiteli Josefem Sch. a Marií Sch., kontokorent a plnou moc žalující firmy s příkazem podati na dlužníky žalobu; směnkou danou v P. ze dne 19. července 1932 na 87.200 Kč, splatnou ke dni 14. ledna 1933, že směnka jest na rubu opatřena bianko indosamentem žalující firmy. Plnou mocí žalující firmy danou v K. dne 30. listopadu 1932 soud zjišťuje, že na plné moci znějící na žalovaného je připojena doložka »Tuto plnou moc udělujeme s výhradou, že veškeré výlohy právního zastoupení ponese náš zástupce Jan L. z K«, a plnou mocí danou v P. dne 21. února 1933, znějící na jméno žalovaného, že na plné moci té je připojena doložka »Plná moc vydává se s výslovnou výhradou, že výlohy zastoupení a rizika sporu neponese zmocnitelka, nýbrž její obchodní zástupce v K. Jan L.«. Dopisem žalovaného ze dne 27. října 1933 a svědectvím Anežky O. má soud za dokázáno, že palmární pohledávka žalovaného za Janem L. činila 22.713 Kč 55 h a že po odečtení částek přijatých žalovaným ve věci s L. Ch. 2.500 Kč, ve věci s J. T. 500 Kč, ve věci s J. J. 82 Kč 05 h, ve věci s M. 181 Kč 50 h, celkem tedy 3.601 Kč 70 h, činí úhrnem 19.111 Kč 95 h. Jan L. palmární účet žalovaného uznal a dal příkaz, aby byl z přijaté částky 33.490 Kč 70 h po provedené úhradě palmárního účtu žalovaného 19.111 Kč 90 h, zbytek v částce 14.378 Kč 75 h zaslán přímo žalující firmě a ta oznámila žalovanému, že na základě formálních plných moci vede žalovaný několik sporů a že tyto plné moci žalující firma žalovanému odvolává; svědectvím Dr. Josefa E. zjištěno, že zastupitelský poměr a zmocňovací smlouva byla uzavírána vždy výhradně mezi žalovaným jako zmocněným a Janem L. jako zmocnitelem bez rozdílu, zda v jednotlivém případě vystupoval jako procesní strana Jan L., či formálně žalující firma. Ve všech případech podával žalovaný zprávy jedině Janu L. a vyžadoval si od něho příkazy, které vykonával. Když

bylo třeba provésti příkaz jménem žalující firmy, tu Jan L. odevzdal žalovanému její plnou moc, aby žalovaný v mezích zmocňovací smlouvy, s Janem L. uzavřené, provedl příkaz Jana L., dále že žalovaný nikdy se žalující firmou nekořespondoval a že první písemný styk byl mezi spornými stranami navázán teprve dopisem žalující firmy ze dne 17. října 1933, v němž žalobkyně žádala žalovaného o zaslání peněz, že žalující firma věděla o zmocňovací smlouvě mezi žalovaným a Janem L., s Janem L. o této zmocňovací smlouvě kořespondovala a zaslala mu potřebné doklady, aby je odevzdal se svými příkazy žalovanému, že žalovaný nikdy od žalující firmy žádný kupní list neobdržel, že Jan L. užíval jednak tiskopisů s nápisem »Automobily P., generální zastoupení Jan L.« s ochrannou známkou žalující firmy a slovní známkou »P.«, jednak razítka »Automobily P. — Jan L.«, což se dalo s vědomím žalující firmy, že žalovaný upozorňoval Jana L., že klausule, kterou žalobkyně připojuje k svým plným mocem, ztěžuje posici Jana L. jako svědka ve sporu a kromě toho nečiní klausule dobrý dojem na soud nehledě na to, že klausule ta je na plné moci právně nezávažná, ježto vůči soudu není touto plnou mocí poměr Jana L. upraven, a doporučoval, že by bylo lépe, kdyby žalovaný sám nebo Jan L. písemně prohlásil žalující firmě, že útraty toho neb onoho sporu jdou na účet a nebezpečí Jana L., a nikoliv žalující firmy, dále že žalobkyně projevila vůči Janu L. ochotu vydati neomezené plné moci jen tehda, kdyby obdržela od právního zástupce Jana L. výzvu k zaslání plné moci a kdyby on (žalovaný) prohlásil, že spor bude veden na útraty a risiko Jana L. a nikoliv žalující firmy, konečně že žádné podobné prohlášení žalovaný žalující firmě nevydal. Svědectvím Dra Viléma F. soud má za dokázáno, že žalující firma měla proti Josefu, Jaromíru a Marii Sch. a Marii M. pohledávku přes 50.000 Kč, že žalobkyně jednala s nimi o dobrovolný postup jejich pohledávky, kterou měli z důvodu pojistné náhrady proti pojišťovně »S.«, a že jen proto, že Marie M. k postupu nesvolila, pojišťovna S. odmítla vyplatiti žalobkyni pojistnou náhradu, ježto shora uvedené osoby byly pojistníky in solidum, dále, že exekučním titulem k zabavení pojistné náhrady, příslušící Sch. a M. proti pojišťovně »S.«, byl vykonatelný směnečný platební příkaz, znějící na větší sumu, než která byla zabavena. Svědectvím svědka Jindřicha K. má soud za zjištěno, že žalující firma resp. její účtárna upomínala o pojistnou náhradu hlavně zástupce Jana L. Zjištění právě uvedená považuje soud za úplně dostačující pro rozhodnutí souzené rozepře. V souzeném případě jde o vyřešení sporné otázky, zda byl Jan L. vůči žalovanému oprávněn nakládati s částkou 33.490 Kč 70 h, přijatou žalovaným od pojišťovny »S.« v P., a zda žalovaný má právo uspokojiti z uvedené částky podle příkazu Jana L. svoji palmární pohledávku za Janem L. v částce 19.111 Kč 95 h. Soud dospěl k přesvědčení, že žalobkyně, mající své sídlo v P., ustanovila Jana L. svým obchodním zástupcem v K. pro zastupitelský obvod složený z politických okresů K., K. H. a L. Rozsah zástupčí moci obchodního zástupce Jana L. vůči třetím osobám, tudíž i vůči žalovanému, byl dán chováním Jana L. projevovaným s vědomím žalující firmy na venek. Jan L. jako obchodní zástupce žalující firmy užíval s jejím vědomím dopisních blanketů s označením »Automobily P. — generální zastoupení

Jan L.«, s obchodní značkou a slovní známkou »P.« a razítka »Automobily P. — Jan L.«. Žalující firma zaslala Janu L. směnky, z nichž o směnce dané v P. ze dne 19. července 1932, znějící na 87.200 Kč a splatné k 14. lednu 1933, má soud za dokázáno, že jí zaslala žalobkyně Janu L. opatřenou bianko indosamentem žalující firmy, dále že mu zaslala výpisy z účtu a z jejích obchodních knih výslovně k tomu účelu, aby Jan L. dal žalovanému jako svému právnímu zástupci příkaz k podání žaloby na neplaticí zákazníky žalující firmy jejím vlastním jménem. K témuž účelu zaslala Janu L. plnou moc ze dne 21. února 1933 a plnou moc ze dne 30. listopadu 1932, aby jich žalovaný upotřebil jako legitimálního průkazu vůči třetím osobám k provedení příkazu Jana L., neboť v obligačním poměru k třetím osobám byla z obchodů Janem L. pro žalující stranu uzavřených žalující firma sama. Z toho jasně vyplývá, že žalující firma věděla a schvalovala zmocňovací smlouvu Jana L. s žalovaným, zejména to, že Jan L. uzavřel zmocňovací smlouvu s žalovaným, v jejímž rámci dával žalovanému příkazy k provádění procesních úkonů formálně jménem žalující firmy. Obchodní zástupce žalobkyně Jan L. uzavřel s žalovaným zmocňovací smlouvu, podle níž byl žalovaný právním zástupcem Jana L. a zastupoval Jana L. v mnoha právních záležitostech a sporech, podával zprávy o průběhu a stavu věci výhradně Janu L., vyžadoval si příkazy výhradně od Jana L. a je prováděl. Bylo-li třeba, aby žalovaný jako právní zástupce Jana L. provedl v rámci již uzavřené zmocňovací smlouvy s Janem L. příkaz zmocnitelce Jana L. formálně jménem žalující firmy, tehdy odevzdal Jan L. žalovanému plnou moc žalující firmy, kterou před tím žalobkyně zaslala k tomu účelu, aby ji žalovanému jako svému právnímu zástupci odevzdal k provedení procesních úkonů jménem žalující firmy. Jak soud z výsledku provedených důkazů zjistil, byl Jan L. jako zmocnitel s žalovaným jako svým zmocněncem a jako svým právním zástupcem ve styku ústním i písemném; při písemném styku se svým právním zástupcem užíval obchodní zástupce žalující firmy Jan L. k svým dopisům tiskopisů s nápisem »Automobily P. — generální zastoupení Jan L.«, s ochrannou známkou žalující firmy a slovní známkou »P.« a razítka »Automobily P. — Jan L.«. Soud má dále zjištěno, že Jan L. o průběhu a stavu věci v záležitostech, v nichž žalovaný v rámci zmocňovací smlouvy uzavřené s Janem L., vystupoval formálně jménem žalující firmy, podával zprávy žalující firmě a, jak z dopisu Jana L. ze dne 30. října 1933 a ze dne 14. července 1933 soud zjišťuje, podával Jan L. tyto zprávy na dopisních blanketech, jak byly právě označeny. Zmocňovací smlouva, podle které žalovaný zastupoval Jana L. byla uzavírána vždy a výhradně mezi Janem L. jako zmocnitelem a žalovaným jako zmocněncem. Podle § 861 obč. zák. jest k smlouvě potřebí souhlasného projevu vůle obou smluvců. Tento souhlasný projev vůle vycházel na jedné straně od Jana L. jako zmocnitelce, na druhé straně od žalovaného jako zmocněnce. Od žalující firmy nikdy žádný projev vůle nevyšel, žalobkyně nikdy s žalovaným v otázce právního zastoupení nejednala ani ústně, ani písemně, až teprve 17. října 1934, žádajíc ho o zaslání částky 33.490 Kč 70 h, a své projevy vůle oznamovala svému obchodnímu zástupci Janu L., zmocniteli žalovaného, o jehož zmocňovací smlouvě věděla. Pokud v mezích zmocňovací

smlouvy a Janem L. bylo potřebí provéstí příkaz zmocnitele Jana L. formálně jménem žalující firmy, tu Jan L. odevzdával žalovanému plnou moc žalující firmy, kterou mu žalobkyně zaslala. Plná moc ze dne 30. listopadu 1932 obsahovala doložku: »Tuto plnou moc udělujeme s výhradou, že veškeré výlohy právního zastoupení ponese náš zástupce Jan L. z K.«, plná moc ze dne 21. února 1933 doložku »Plná moc vydává se s výslovnou výhradou, že výlohy zastoupení a riziko sporu neponese zmocnitelka, nýbrž její obchodní zástupce v K. Jan L.«. Žalovaný provedl zabavení částky 33.490 Kč 70 h formálně jménem žalující firmy, užívaje jako legitimačního průkazu vůči třetím osobám plné moci žalující firmy ze dne 21. února 1933. Jest tudíž nutno především se zabývatí obsahem řečené doložky v plné moci a zkoumati její dosah. Podle § 914 obč. zák. je rozuměti smlouvě tak, jak toho žádá obyčej poctivého obchodu. Výklad, že útraty sporu zaplatí Jan L., kterého stíhá též riziko sporu, naproti čemuž nemá Jan L. míti práva na předmět sporu, který patří výhradně žalující firmě, nelze srovnati s obyčejí poctivého obchodu. Klausuli na plných mocích jest vykládati tak, že osobou, která jest oprávněna nakládati s předmětem sporu, jest Jan L., který též měl nahraditi útraty sporu. To dlužno vyvoditi ze slov »riziko sporu«, kterážto slova znamenají zisk při příznivém výsledku a ztrátu při nepříznivém výsledku. Rozhodně však takovouto klausulí nemohl býti dotčen nárok žalovaného na zaplacení jeho odměny, neboť klausule upravuje poměr mezi Janem L. a žalující firmou, nikoli mezi ní a třetí osobou. Zabavení částky 33.490 Kč 70 h se stalo v mezích zmocňovací smlouvy, uzavřené se žalovaným. Jan L. byl oprávněn s uvedenou částkou disponovati, neboť kdyby tomu tak nebylo, pak by tato částka musela zůstatí u žalovaného, jemuž byla poukázána pojišťovnou »S.«, neboť nebylo nikoho mimo Jana L. jako zmocnitele, kdo by žalovanému jako jeho právnímu zástupci mohl účinně udělati příkazy k dispozici s ní a sám s ní disponovati. Jan L. provedl disposici s částkou 33.490 Kč 70 h u žalovaného tak, že mu dal příkaz, aby žalovaný použil ze složené částky 33.490 Kč 70 h na úhradu svého palmárního účtu 19.111 Kč 95 h a zbytek 14.378 Kč 75 h aby poukázal žalobkyni. Že Janu L. jako obchodnímu zástupci žalující firmy příslušela dispozice s předmětem sporu a právo zastupovati žalující firmu v procesu i mimo proces, vyplývá ze svědectví Dr. Josefa E., z něhož soud vzal za zjištěno, že Jan L. v záležitosti, v které žalovaný podal podle zmocňovací smlouvy uzavřené s Janem L. jako zmocněnce Jana L. žalobu formálně jménem žalobkyniným na Karla H. v K., dal Jan L. příkaz ponechati spor v klidu, ježto spor ten prý mimosoudně vyrovnal. V záležitosti, v které žalovaný podal podle zmocňovací smlouvy, uzavřené s Janem L. jako jeho zmocněncem, žalobu formálně jménem žalobkyniným na Sch. v O., dal Jan L. příkaz žalovanému vzíti žalobu zpět, ježto prý záležitost mimosoudně vyrovnal. Že by v dotčených případech, které jsou zcela obdobné souzenému případu, žalobkyně odporovala postupu svého obchodního zástupce Jana L. a jej neschválila, žalobkyně ani ne tvrdí. Že žalovaný používal plných mocí toliko formálně k provedení příkazů Jana L., jest dokázáno dopisem žalující firmy z 5. prosince 1933, v němž žalovanému oznámila, že žalovaný vedl spor na základě for-

málních plných mocí. Jan L. byl jako obchodní zástupce oprávněn žalující firmu zavazovati, jak vyplývá z celého skutkového i právního stavu věci, a byl oprávněn s částkou 33.490 Kč 70 h nakládati. Není tedy žalobní nárok odůvodněn. *O d v o l a c í s o u d u z n a l* podle žaloby. *D ů v o d y*: Prvý soud správně v důvodech svého rozsudku uvedl, že v daném sporu jde o vyřešení otázky, zdali Jan L. byl oprávněn disponovati s částkou 33.490 Kč 70 h, která byla žalovanému poukázána pojišťovnou »S.« v P. v exekuční věci nynější žalobkyně jako vymáhající věřitelky proti povinným Jaromíru, Josefu a Marii Sch., a Marii M., a zda měl žalovaný právo uspokojiti z uvedené částky svou palmární pohledávku 19.111 Kč 95 h za Janem L. na jeho příkaz. Jde tedy o to, v jakém poměru byl Jan K. k žalobkyni a v jakém žalobkyně k žalovanému. Soud první instance dospěl na základě ujednání ze dne 2. ledna 1931 a plné moci žalující firmy ze dne 21. února 1933 a její plné moci ze dne 30. listopadu 1932 k přesvědčení, že žalobkyně, mající své sídlo v P., ustanovila Jana L. svým obchodním zástupcem v K. pro obvod několika politických okresů. Již v tom vězí jádro nesprávného posouzení věci po případě nesprávného hodnocení provedených důkazů. Jan L. neměl žádnou plnou moc k zastupování žalující firmy, nýbrž byl samostatným podnikatelem, k jehož živnosti kromě správkárny pro automobily a jiná motorová vozidla a skladu náhradních částek, pneumatik a olejů patřilo zprostředkování prodeje automobilů »P.« podle směrnic stanovených v dotčeném již ujednání z 2. ledna 1931, v němž jsou jeho práva a povinnosti ve vztahu k žalující firmě přesně vytčena. Obchodním zástupcem nebo zmocněncem ve smyslu čl. 47 a násl. obch. zák. nebyl, neboť neměl právo jednati jménem a jako zástupce žalující firmy, a také se nikdy, jak z jeho korespondence jest patrné, nevydával za jejího zmocněnce, nýbrž se bez všeliké zmocňovací doložky znamenal svým vlastním jménem. Označení jeho korespondence nápisem »Automobily »P.« — generální zastoupení Jan L.« i otisknutí obchodní značky automobilů »P.« nemá jiného významu, než že Jan L. jest oprávněn k prodeji automobilů uvedené značky. O tom nemůže nikdo v obchodním životě jen poněkud obeznalý míti pochybností, zejména ne žalovaný, který si jako advokát byl dobře vědom svého poměru k sporným stranám. Jestliže však přece v té příčině měl nějaké pochybnosti, bylo jeho povinností, aby si jako advokát vedoucí spor jménem a s plnou mocí žalující firmy od Jana L., kterého prý považoval přesto za svého zmocnitele, vyžádal doklady o jeho poměru k žalobkyni. Vždyť i obchodní zmocněnec není podle čl. 47 obch. zák. v této vlastnosti oprávněn vésti spory za firmu, kterou zastupuje. Podle přednesu žalovaného, nepopřehého žalující firmou, vedl Jan L. mnoho sporů, v nichž vystupoval jako procesní strana někdy sám, někdy opět vystupovala žalující firma jako procesní strana. Jeden z těchto sporů, v nichž žalující firma sama, prý formálně, vystupovala, byl žalovaným proveden proti Jaromíru Sch., Josefu Sch. a Marii M. pro 50.000 Kč. Uvedená zažalovaná pohledávka byla pohledávkou žalující firmy, nikoli pohledávkou Jana L. Nemohl ji proto Jan L. sám zažalovati, nýbrž musela tak učiniti žalobkyně sama, a zmocnila k tomu řádně vystavenou plnou mocí, podepsanou plným názvem firmy, žalovaného, jemuž byla odevzdána Janem L. Když Jan L.

vyhověl tomu příkazu, nestal se tím ještě zmocnitelem žalovaného pro onen spor, vedený na základě plné moci vystavené žalující firmou, nýbrž zmocnitelem byla a zůstala pro spor i pro další exekuční vymáhání své pohledávky jen žalující firma. O zmocňovací smlouvě mezi Janem L. a žalovaným, jak ji napadený rozsudek bere za jasně dokázanou, nemůže býti řeči. Názor prvního soudu, že plná moc byla žalující firmou vystavena jen formálně, že však ve skutečnosti ji vystavil Jan L., se přiči logickému pojmání věci a nemá v celém řízení věcné opory. Opačný názor svědka Dr. Josefa E., koncipienta žalovaného advokáta, jest pouhý jeho subjektivní názor, který svědek vnuknul soudu, aniž jej odůvodnil skutečnostmi. Jmenovaný svědek má však vypovídati o faktech, nikoli vykládati svoje právní názory o věci. Že by plná moc procesní, kterou žalobkyně dala žalovanému, byla pouze formální, tedy fingovaná, a že by ve skutečnosti byl pravým zmocnitelem pro spor vedený proti Sch-ovým Jan L., není ničím prokázáno. V plné moci samé není o tom zmínky, a z dopisů žalující firmy ze dne 5. prosince 1933, který se netýká ani uvedeného sporu proti Sch-ovým, není možno vyvozovati, že pravý zmocnitel byl Jan L. Také doložka, připsaná na plné moci ze dne 21. února 1933, toho znění, že se plná moc žalující firmou vydává s výslovnou výhradou, že výlohy zastoupení a risiko sporu nebude hraditi zmocnitelka, nýbrž její obchodní zástupce v K. Jan L., tomu naprosto nenasvědčuje, nýbrž jednak jest z ní patrné, že se zmocnitelkou označuje žalující firma sama, jednak musel z ní žalovaný seznati, měl-li o tom pochybnosti, že Jan L. není oprávněn uspokojiti svůj vlastní palmární účet ze zažalované a částečně vymožené pohledávky. Zjistil tedy i první soud po skutkové stránce, že Jan L. nebyl obchodním zmocněncem žalobkyniným, nýbrž pouze zástupcem pro prodej automobilů značky »P.«, dále že pohledávka, zažalovaná a vymáhaná proti Sch-ovým a Marii M., byla žalobkynina pohledávka, že plná moc pro spor a exekuci, dotčené pohledávky se týkající, byla vystavena žalující firmou, nikoliv Janem L., a že v této plné moci bylo výslovně stanoveno, že výlohy sporu má hraditi Jan L. Tím je nade vši pochybnost prokázáno, že Jan L. nebyl v uvedeném sporu zmocněncem a že žalovaný, jemuž shora dotčené skutečnosti byly a musely býti známy, neprávem použil a si ponechal z částky 33.490 Kč 70 h vymožené na Sch-ových a Marii M. zažalovanou částku 19.111 Kč 75 h na úhradu své palmární pohledávky proti Janu L. Je tedy zažalovaný nárok po právu, a bylo proto odvolání žalující firmy vyhověno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jest vycházeti z toho, že částka 33.490 Kč 70 h byla poukázána k rukám žalovaného advokáta jako právního zástupce žalující firmy, že v rozepři a v exekuční věci, jež byly základem poukazu k výplatě uvedené částky, vystupovala žalobkyně jako strana žalující resp. jako strana vymáhající a žalovaný jako její právní zástupce. Tyto skutečnosti odůvodňují právní nárok žalobkynin proti žalovanému na vy-

dání částky jím převzaté. Při tom nerozhoduje, že směnka, na základě níž se vedla ona rozepře a exekuce, byla opatřena nevyplněným rubopisem žalobkyně a byla žalovanému odevzdána k zavedení sporného řízení Janem L., protože z toho ještě neplyne, že směnečná pohledávka patřila Janu L., ani že by byl Jan L. oprávněn s ní disponovati. Nerozhoduje po té stránce ani to, že plné moci jak v dotčené rozepři, tak i k všem ostatním právním věcem vedeným žalovaným jako právním zástupcem žalobkyně, přinesl žalovanému a dával mu informace Jan L. a že se žalovaný až do obdržení výzvy k vydání výše dotčené částky ani nestýkal přímo se žalobkyní, nýbrž pouze s Janem L. Pověřovací a zmocňovací právní poměr vznikl mezi žalovaným a žalobkyní tím, že žalovaný přijal plnou moc k vedení rozepře vystavenou žalobkyní, a nezáleží na tom, že mu ji přinesl a informaci dával Jan L. Z toho plyne jako další právní následek, že nutno práva a povinnosti vyvěrající z dotčeného pověřovacího a zmocňovacího poměru posouditi na základě obsahu písemných plných mocí, a poněvadž ty obsahují výhradu, že »veškeré výlohy právního zastoupení ponese Jan L.«, nutno dovoditi právní závěr, že palmární pohledávka přísluší žalovanému vůči Janu L. a ne proti žalobkyni.

Rozhodnutí souzeného sporu závisí proto na řešení další otázky, zda byl Jan L. oprávněn učiniti i jménem žalující firmy smluvní projev vůle, podle něhož žalující firma souhlasí, aby byla částí sumy náležící žalobkyni kompensována palmární pohledávka žalovaného, jež mu příslušela vůči Janu L. Žalovaný mylně dovozuje oprávnění Jana L. k tomuto právnímu úkonu z toho, že Jan L. byl zástupcem žalobkyně, z čehož prý jak podle předpisů obecnoprávních, tak podle předpisů obchodního práva plyne jeho zmocnění k takovému právnímu úkonu. I kdyby Jan L. byl žalobkyní obecně zmocněn uzavřítí za ni takové právní jednání, má již dotčená výhrada obsažená v písemné plné moci i ten právní význam, že jest jí omezeno toto zmocnění v tom směru, že Jan L. není oprávněn k právnímu jednání, jímž se palmární pohledávka žalovaného, vzniklá z právního zastoupení v oněch sporech, přejímá k tíži žalobkyně. Avšak odvolací soud ze smlouvy uzavřené mezi Janem L. a žalobkyní dne 2. ledna 1931 a na základě ostatních výsledků průvodního řízení správně vyvodil právní závěr, že Jan L. nebyl vůbec zmocněncem žalující firmy a že nebyl oprávněn uzavřítí v jejím jméně právní jednání, nýbrž že byl samostatným podnikatelem, jenž v té vlastnosti a ne jako obchodní zmocněnec žalobkynin zprostředkoval prodej výrobků ve smyslu ustanovení smlouvy ze dne 2. ledna 1931. Obširné právní důvody dovolatelovy, jimiž se snaží dovoditi opak, jsou založeny na nesprávné aplikaci slova »zástupce«, jehož se v obchodním životě užívá i k označení samostatného obchodníka, aniž by byl jeho obchodním zmocněncem ve smyslu čl. 47, odst. 2, anebo čl. 298 obch. zák. Uplatňuje-li dovolatel ve svých dalších obširných vývodech, že se právní postavení Jana L. jevílo na venek jako postavení zmocněnce žalobkyně, což jde na vrub žalobkyně, a že sám dovolatel mohl podle povahy případu býti plným právem přesvědčen o tomto zmocnění, stačí poukázati na dotčenou výhradu obsaženou v plných mocech k vedení rozepři. Již z řečené výhrady musil

nejen právník, ale i laik seznati, že Jan L. nemůže býti žalobkyní zmocněn, aby na její vrub a ve vlastním prospěchu učinil disposici stran uspokojení palmárního účtu žalovaného z poukázané částky. Uplatňuje-li žalovaný, že Jan L. byl zmocněncem žalobkyně v jejím styku s ním (žalovaným), zejména při pověření žalovaného vedením sporů a při informacích a příkazech k procesním úkonům, zvláště i v příčině rozepří proti Jaromíru Sch. a spol., a dovozuje-li z toho, že Jan L. byl oprávněn jménem žalující firmy dáti svolení, aby byla vymáhaná částka upotřebena k uspokojení palmárního účtu žalovaného, jest poukázati na to, že neúspěšnost jeho vývodů plyne nejen z řečené výhrady, ale i z toho, že ani tu nešlo mezi žalobkyní a Janem L. o právní poměr zmocnitele k zmocněnci. Jan L. jednal při odevzdání procesní plné moci žalovanému a při informacích a příkazech k procesním úkonům ne jako zmocněnec žalobkynin, nýbrž ve vlastním jméně na základě svých závazků vůči žalobkyni, vyvěrajících ze smlouvy ze dne 2. ledna 1931. Podle ustanovení této smlouvy a ne podle slovního znění výrazů (§ 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák.) jest posuzovati i žalobkyniny projevy obsažené v dopisech ze dne 24. února a 5. prosince 1933, na něž se žalovaný odvolává jako na důkaz správnosti svého stanoviska. Hledíc na právní poměr mezi žalobkyní a Janem L. možno připisovati označení procesních plných mocí za formální a označení žalovaného jako právního zástupce Jana L. pouze ten smysl a právní význam, že tím chtěla žalobkyně poukázati na to, že z dotčených plných mocí jest vůči žalovanému zavázán pouze Jan L., nikoliv ona. Mylně se však dovolatel domnívá, že z onoho jednání Jana L. vlastním jménem přímo plyne jeho oprávnění k disposici s předmětem rozepří, zejména s vymáhanou částkou. Vymáhaná pohledávka patřila nejen formálně, ale i materiálně žalobkyni, byla uplatněna pro ni na základě procesní plné moci, kterou žalobkyně žalovanému udělila, a žalovaný byl nejen formálně, nejen na venek, ale i materiálně zmocněncem žalobkyniným, přes to, že se při vedení sporu řídil informacích a příkazy Jana L. Práva a povinnosti jmenovaného Jana L. při vymáhání žalobkyniných pohledávek se zakládají na ustanoveních smlouvy, uzavřené mezi ním a žalobkyní, z nichž však nikterak nelze vyvoditi právní závěr, že Jan L. byl oprávněn disponovati s částkami vymáhanými žalobkyní. Není rozhodující, věděl-li žalovaný o ustanoveních řečené smlouvy, když z výhrady obsažené v plné moci mu udělené musil seznati, že jeho palmárním dlužníkem jest jen Jan L., nikoli žalobkyně, přes to, že ona je stranou v rozepří, kterou zastupuje. Nesprávné jsou dovolatelovy vývody i potud, pokud se dotýkají výkladu a právního posouzení oné výhrady obsažené v plné moci. To, že podle ní nebude stíhati riziko sporu zmocnitelku, nýbrž Jana L., neodůvodňuje právní závěr, že on jest oprávněn disponovati s vymoženou částkou. Míti riziko sporu neznámá ani podle slovního, ani podle logického výkladu, provedeného se zřetelem na ustanovení § 915 obč. zák. a na pravidla poutivých obchodních styků, disposiční právo s částkou vymáhanou podle exekučního titulu dosaženého v rozepří. Nebylo by právní překážky, aby Jan L. převzal jenom nepříznivé následky sporu, aniž by byl účasten příznivého výsledku rozepře. Jan L. byl však podle svého právního poměru k žalobkyni účasten

i příznivého výsledku sporu, jenž záleží v tom, že se vymožením žalobkyniny pohledávky zprošťuje závazku vzniklého z úvěru, jenž byl poskytnut při prodeji jím zprostředkovaných.

Čís. 16162.

Ustanovení čl. 49, 51 § 1 a čl. 56 § 5 železničního přepravního řádu o povinnosti odesílatelově k náhradě škody vzniklé dráze nesprávným údajem v nákladním listě nebo vadností obalu nečirí rozdílů mezi zavazněním odesílatele a jeho zaměstnanců. Dráha nemusí proto dokazovati nezdatnost zaměstnanců odesílatelových.

(Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 2635/35.)

Podle přednesu žaloby podala žalovaná firma dne 18. března 1933 jako odesílatelka k přepravě nákladním listem č. 9359 v H. K. na adresu Josef B. a spol. ve F. zásilku ve váze 113 kg označenou jako balík a 1 sud pryžového zboží. Uvedená zásilka dne 19. března 1933 shořela za přepravy ve stanici K. V. tím způsobem, že sud odeslaný žalovanou prýštil, a když zaměstnanci železniční vstoupili do vagonu se svítilnami, aby provedli vykládku zboží určeného pro stanici K. V., vzňala se tekutina resp. páry z ní vycházející, a požár byl tak prudký a náhlý, že byly jím zničeny veškeré ostatní zásilky v témže voze uložené, a vůz sám byl ohněm značně poškozen. Po chemickém prozkoumání, jež si dráha vyžádala, bylo zjištěno, že jde o dvě různé látky a že látka železnici k přepravě daná byl vlastně roztok pryže v těžším benzínu, který jest látkou lehce vznětlivou (hořlavou), a že nejde o zásilku pryžového zboží. Tvrdě, že žalovaná firma zavinila škodu požárem způsobenou nesprávným označením obsahu zásilky, protože látka přepravovaná patřila mezi hořlavé kapaliny, uvedené v příloze A oddílu III—III a) k žel. přepravnímu řádu, a že nejde o zásilku pryžového zboží, jak ji odesílatelka nesprávně na nákladním listě označila, přes to, že zásilka měla být označena podle ustanovení přepravních podmínek D v nákladním listě svým skutečným, správným názvem a že mělo být pod údajem obsahu nápadně zapsáno, do kterého druhu zboží patří, domáhá se žalující Československý stát (železniční správa) zaplacení 15.960 Kč 20 h s přísl. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolatelka tvrdí, že žalobci náležel důkaz, že se žalovaná dopustila zavinění, t. j. že porušila předpisy přepravního řádu železničního odesláním hořlaviny, aniž ji náležitě označila, že však první soud pokládá důkaz ten za provedený, opírá se jen o znalecký posudek, ačkoli posudek ten označuje toliko jen za velmi pravděpodobné, že šlo o roztok pevné látky v hořlavé kapalině. Tato pravděpodobnost prý nemůže postačiti a bylo na žalobci, aby dokázal, že požár vznikl vznícením hořlaviny a že hořlavinu tu žalovaná nesprávně k dopravě odevzdala. Z posudku znalce inž. Václava T. vyplývá, že znalec má ovšem za velmi pravděpodobné, že látka odevzdaná žalovanou k přepravě byla roztokem gummy v těžkém benzínu, ale že